

ДОКЛАД

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода от 20 юли 2008 г. до 20 декември 2008 г.

На основание чл. 4, ал. 5 от Закона за достъп и разкриване на документите и обявяване на принадлежност на българските граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) представя пред 40-ото Народно събрание своя четвърти доклад за извършената от нея дейност.

По силата на чл. 1, ал. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА основно задължение, свързано с дейността на КРДОПБГДСРСБНА, е обявяването на принадлежност на български граждани, заемащи публични длъжности или извършващи публични дейности. Съгласно чл. 29, ал. 1 от закона обявяването на принадлежност се извършва с решение на комисията.

РЕШЕНИЯ

За периода от 20 юли 2008 г. до 20 декември 2008 г. Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е провела **22 заседания**. В съответствие с предоставените в чл. 9 ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА правомощия да издирва, събира, проучва анализира и оценява документи, комисията е извършила **проверка на 2876** български граждани. Към настоящия момент тече проверка за принадлежност на 8779 лица. С 11 решения комисията е **установила и обявила принадлежност** към органите по чл. 1 от закона **на 233 лица**, заемали или заемащи публични длъжности. Данните са публикувани в интернет сайта на комисията: www.comdos.bg и са изведени в приложение към доклада, съдържащо списък на решенията.

Към настоящия момент се извършва проверка за принадлежност:

- *по чл. 3, ал. 1, т. 6 от закона:*
 - Държавна агенция по метрология и технически надзор – проверяват се **610 лица**
 - Комисия за регулиране на съобщенията – проверяват се **136 лица**
 - Държавна комисия по хазарта – проверяват се **46 лица**
 - Асоциация на индустриалния капитал в България – проверяват се **3 лица**.
- *по чл. 3, ал. 1, т. 7 от закона:*

- прокурори – проверяват се **1914** лица
- следователи и дознатели – проверяват се **3947** лица

Постоянна проверка по реда на чл. 26, ал. 1, т. 1 от закона:

- на кандидати за кметове в частични избори

Проверка за принадлежност по реда на чл. 3, ал. 2, т. 1::

- на електронни медии – проверяват се **2123** лица.

ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

По силата на чл. 1, ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА комисията създава централизиран архив на документите на ДС и разузнавателните служби на БНА.

1. Състояние на материалната база на централизирания архив

- *Напълно приключи ремонтът и обзавеждането на сградния фонд на “Врабча” 1.*
 - Държавна комисия подписа протокол образец 16 за въвеждане в експлоатация на предоставената на комисията част от сградата.
 - Оборудвани са читалнята и двете архивохранилища – за справочния архив и за временното съхранение на документи от централизирания архив.
 - Изградени са и функционират системите за сигурност в комисията – за достъп, видеонаблюдение, СОТ и противопожарна охрана.
 - Създадени са работни места за 39 служители от администрацията и 9 за членовете на комисията. Условието за труд са съобразени с нормативните изисквания.
- *Започна ремонтът на сграден фонд - Банкя*
 - На 18 ноември стартира специалната обществена поръчка за пълен инженеринг и надзор по изпълнение на реконструкцията и въвеждане в експлоатация на сградния фонд в Банкя.

Организирана и проведена беше обществена поръчка за изграждането на софтуерния продукт за работа на централизирания архив и предстои внедряването на пилотния проект.

Организирана и проведена беше обществена поръчка за избор на фирма, която да внедри програма за документооборота в администрацията на комисията.

2. Приемане на документи

Постоянно се извършва приемане на документи в централизирания архив, свързани с проверките и решенията на комисията и по заявления на граждани и изследователи.

- ***Приемане на справочния фонд в отдел “Специализиран архив и картотека”***

Приключи процесът по предаването от страна на МВР и приемането от страна на комисията на справочния апарат на органите по чл. 1 от закона. **От дирекция “Информация и архив” на МВР са приети всички регистрационни дневници, всички картотеки, архивни регистри до 1964 г., исторически справки на разузнаванията, протоколи за унищожаване на документи.**

Създадена беше много добра организация и при успешно взаимодействие поетапно бе приет справочният апарат **от всички областни дирекции на МВР**. От дирекция “Човешки ресурси” при МВР до момента са предадени съхраняваните в дирекцията **именни карти на 14 746 щатни и на 483 нещатни служители на ДС**. Предстои приемането на именните карти и на останалите служители.

Приключи процесът по предаването и приемането на именните карти на щатните служители на Държавна сигурност, съхранявани в архива на **Националната следствена служба**.

В процес на приключване е предаването и приемането на именните карти на щатните и нещатните служители на ДС, които се съхраняват в **Националната служба за охрана**.

- **Приемане на архивни дела в отдел „Комплектуване и съхранение на архива”**

Във връзка с обособяването на временно архивохранилище на централизирания архив бе извършена цялостна проверка и преглед на наличните архивни документи и паспортизация на архивните единици. До момента **наличните архивни единици** в архивохранилището на “Врабча” 1 са **около 6500**. Върви процес на комплектуване **фонда на документи, постъпили от служба “Сигурност – Военна полиция и Военно контраразузнаване”**. Предстои окончателното подписване по реда на чл. 20 от закона на предавателно-приемателните протоколи.

Приключи работата по приемане на архива на **Националната следствена служба**. Приети са:

- оперативният фонд, съхраняван в отдел “Човешки ресурси” на НСЛС;
- служебният фонд, съхраняван в отдел “Регистратура и делеводство”;
- **251 броя видеокасети**, прехвърлени на DVD дискове, съхранявани в отдел “Криминалистически”.

Приключи техническата обработка на **500 дела** от бившата дирекция “Информация и анализ” и се изготвиха описите на оформените архивни единици. Изготвени са и описите към регистрите на следствените дела и азбучниците с данните за обвиняемите. Комплектувани са **1069 броя литерни дела** и са приети в дирекция “Архив”.

РАБОТА С ГРАЖДАНИ

Глава четвърта от ЗДРДОПБГДСРСБНА определя реда, по който се осъществява достъпът до документите на ДС и разузнавателните служби на БНА.

Спазвайки изискванията на чл. 31 от закона комисията осигурява достъп на гражданите до информация за тях и за техни близки, както и достъп до документите по чл. 1 от закона за научноизследователска, публицистична и проучвателна дейност. За целта в сградата на “Врабча” 1 е създадена постоянна читалня към комисията. През отчетния период **заявления за запознаване с документите са подали 1525 лица**, от които:

- за себе си – **398**;
- за свои близки – **184**;
- във връзка с прилагането на ЗПГРРЛ – **943**;
- за журналистически проучвания – **34**;
- с научна цел – **19**;
- с резултатите от извършените проверки са се запознали **822** лица;
- направени са над **5650** копия на документи.

При направен сравнителен анализ с предходните периоди констатираме нараснал интерес към документите от страна на научни работници като темите са изключително разнообразни.

ПУБЛИЧНА И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е **публична**.

След проведената от комисията международна конференция се засили сътрудничеството със сродните организации в страните от бившия Източен блок. Комисията поддържа постоянен контакт и обмен на информация с институциите в Полша, Германия, Словения, Словакия, Чехия.

- На 18 септември 2008 г. в Европейския парламент в Брюксел се състоя **публично изслушване по темата “Тоталитарните режими и отварянето на досиетата в Източна Европа”**. От българска страна участва председателят на комисията Евтим Костадинов, който говори по темата “Разкриването на архивите на тайните служби в България: правна същност и практическо приложение на Закона за досиетата” и Екатерина Бончева по темата: “Митовете и истините за Държавна сигурност в Европа”.
- На 7 октомври 2008 г. д-р Валери Кацунов участва с лекция в конференция на тема “Разведряването и Съвещанието за сигурност и сътрудничество в Европа 1966-1975 г.”, която се проведе в Прага.
- От 5 до 7 ноември 2008 г. **по покана на Института за национална памет** 5-членна делегация на комисията, водена от секретаря на комисията Румен Борисов, посети **Полша**, където се запозна с организацията и съхранението на архива на института. Установено бе, че там се съхраняват документи и на бившата Държавна сигурност в България.
- На 10 и 11 ноември секретарят на комисията Румен Борисов взе участие в предварителната работна среща на сродни институции в Прага относно подготовката на обща декларация, която да се превърне в основа за **Единна европейска платформа за изучаване на тоталитарното минало в Европа**.

- В научна конференция, посветена на **България в историографията за Студената война** участие взеха председателят на комисията Евтим Костадинов и членовете Татяна Кирякова и д-р Валери Кацунов.
 - По покана на студенти от Историческия факултет на Софийския университет председателят на комисията Евтим Костадинов изнесе **публична лекция за Държавна сигурност и нейните структури в миналото.**
 - Експерти от администрацията на комисията участваха в международната научна конференция на тема: „Независимостта на България, 1908 г. – поглед от XXI век”, организирана от Историческия факултет на СУ и института по история при БАН.
 - На 16 декември 2008 г. в Берлин председателят на комисията Евтим Костадинов присъства на среща на ръководителите на 7 сродни институции в страните от бившия Източен блок, на която бе подписано споразумение за създаване на „Европейска мрежа за съхранение на архивите”.
- На основание чл. 14 от закона КРДОПБГДСРСБНА издаде **Бюлетин 2**, в който публикува решенията и докладите по чл. 4, ал. 5.

НОРМАТИВНА УРЕДБА

През отчетния период КРДОПБГДСРСБНА продължи да усъвършенства нормативната си уредба. В тази посока бяха приети основни документи, свързани с пряката работа на администрацията на комисията:

- Направени бяха изменения и допълнения на Правилника за дейността на комисията и на нейната администрация (*обнародван в Държавен вестник, бр. 88 от 23 октомври 2008 г.*);
- Стратегия за развитието на комисията (2009-2012 г)
- Стратегия за управлението на риска (2009-2012 г.)
- Приети бяха Вътрешни правила за финансово управление и контрол в администрацията на комисията.
- Приети бяха нови Вътрешни правила за реда и организацията на възлагане на обществени поръчки в КРДОПБГДСРСБНА.
- Приети бяха вътрешни правила за достъп до документите по чл. 31 от ЗДРДОПБГДСРСБНА и организацията на работата на отдел: „Обслужване на граждани”.
- Приети бяха вътрешни правила за работата в отдел „Специализиран архив и картотеки”.

От началото до момента срещу КРДОПБГДСРСБНА са образувани **24** съдебни дела. Има постановени **4** съдебни решения в полза на комисията.

ПРЕДСТОЯЩИ ЗАДАЧИ

- *Проверка за принадлежност на публичните длъжности по чл. 3, ал. 1:*

- по т. 7 продължава проверката на прокурори, следователи и дознатели;
 - по т. 10 - председател, зам.-председател и членовете на Комисията за регулиране на съобщенията
 - по т. 11 – управителят, подуправителите, председателят, зам.-председателите, членовете на управителен, надзорен и контролен съвет, директорите, зам.-директорите, ръководителите на отдели и ръководителите на сектори в Българската народна банка, Сметната палата, Националния осигурителен институт и Националната здравноосигурителна каса.
- ***Проверка за принадлежност на публичните дейности по чл. 3, ал. 2:***
 - продължава проверката на собствениците, директорите, зам.-директорите, главните редактори, зам.-главните редактори, членовете на редакционните съвети, политическите коментатори, водещите рубрики в **електронните медии**;
 - предстои уточняването на списъците и извършаването на проверка на собствениците, директорите, зам.-директорите, главните редактори, зам.-главните редактори, членовете на редакционните съвети, политическите коментатори, водещите рубрики в **печатните медии**.
 - ***Проверка за принадлежност на лицата по чл. 26, ал. 1, т. 1:***
 - лица, регистрирани от изборителните комисии за участие в избори за народни представители в Народното събрание и в Европейския парламент.
 - ***Приемане документите от архива на МВР, НРС и Служба “Военна информация” по процедурата по чл. 17 от закона.***

Докладът е приет на заседание на комисията на 18 декември 2008 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/

РЕШЕНИЯ

На Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 юли 2008 г. – 20 декември 2008 г.

- По чл. 26 ал. 1, т. от закона – “лица, регистрирани от изборителните комисии за участие в избори за кметове и общински съветници” комисията е проверила 201 лица и е установила принадлежност на 4 лица с решения както следва:

Решение № 48 (08.10.2008 г.) по проверка на лица, регистрирани за участие в частични избори за кметове и общински съветници на 11.10.2008 г. - за общински съветници в община Петрич, за кмет на кметство Крум, общ. Димитровград, за кмет на кметство Чуково, общ. Момчилград, за кмет на кметство Люти дол, общ. Мездра, за кмет на кметство Медовница, общ. Димово и за кмет на кметство Карбинци, общ. Димово. Проверени: 177 лица. Обявени: 4 лица.

Извършена е проверка на лица, регистрирани от изборителните комисии за участие в частични избори на 31.08.2008 г., на 25.10.2008 г. и на 22.11.2008 г. – проверени са общо 24 лица. Комисията не е установила принадлежност към органите по чл. 1 на проверените лица.

- По чл. 26, ал. 1, т. 2 и т. 3 от закона – “лица, заемащи публични длъжности от 10 ноември 1989 г. до влизането в сила на този закон” комисията е проверила 1803 лица, като е установила и обявила принадлежност на 161 лица с решения както следва:

Решение № 44 (24.07.2008 г.) – **министри и заместник-министри.**
Проверени: 7 лица. Обявени: 3 лица.

Решение № 45 (30.07.2008 г.) – **Държавна агенция “Държавен резерв и военновременни запаси”.** Проверени: 282 лица. Обявени: 16 лица.

Решение № 47 (16.09.2008 г.) – **Държавна агенция по горите.** Проверени: 746 лица. Обявени: 60 лица.

Решение № 49 (08.10.2008 г.) – **Държавна агенция за бежанците.**
Проверено: 1 лице. Обявено: 1 лице (документите са издирени и получени в комисията след обявяване решението за Държавна агенция за бежанците).

Решение № 50 (08.10.2008 г.) – **Съвет за електронни медии и Българска телеграфна агенция.** Проверени: 127 лица. Обявени: 25 лица.

Решение № 52 (17.10.2008 г.) – **Комисия за защита на конкуренцията.**
Проверени: 60 лица. Обявени: 4 лица.

Решение № 53 (13.11.2008 г.) – **Държавна агенция по туризъм.**
Проверени: 95 лица. Обявени: 14 лица.

Решение № 54 (26.11.2008 г.) – **Българска национална телевизия.**
Проверени 484 лица. Обявени 37 лица.

Решение № 55 (04.12.2008 г.) - **Българска национална телевизия.**
Проверено 1 лице. Обявено 1 лице (*документите са издирени и получени в комисията след обявяване решението за Българската национална телевизия.*)

Решение № 56 (18.12.2008 г.) – **Българско национално радио.** Проверени:
718 лица. Обявени: 66 лица.

- По чл. 27 – “ *установяване на принадлежност към органите по чл. 1 в рамките на предварителна проверка* ” комисията е проверила 154 лица и е установила принадлежност за 2 лица. Решения № 46 и № 51 са взети на заседания на комисията, но не подлежат на публично обявяване.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/